

Redacțiunea, Administrațiunea
și Tipografia:
BRAȘOVU, piața mare, Târgul
Inului Nr. 30.
Diversorilor nevrâncați nu se primesc.
Manuscrisurile nu se restituie.
Birourile de anunțuri:
Brașov, piața mare, Târgul
Inului Nr. 30.
Inzerate mai primesc în Viena
H. Moss, Haasenstein & Vogler (Olo
Maas), H. Schalek, Alois Herndl, M.
Dukas, A. Oppel, J. Donnberg; în
Budapesta: A. T. Gálzberger, Eck
stein Bernat; în Frankfurt: G. L.
Daube; în Hamburg: A. Steiner.
Prețurile inserțiilor: o soră
garmond pe o colână 8 or. și
30 or. timbru pentru o publi
care. Publicații mai dese după
tarifă și învoială.
Reolame pe pagina a III-a o
seră 16 or. v. a. sau 50 baz.

GAZETA TRANSILVANIEI.

ANULU XVI.

„Gazeta” este în să-care și
Abonamente pentru Anstro-Ungarie:
Pe un an 12 fl., pe șase luni
6 fl., pe trei luni 3 fl.
N-rii de Duminică 2 fl. pe an.
Pentru România și strălăutate:
Pe un an 40 franci, pe șase
luni 20 fr., pe trei luni 10 fr.
N-rii de Duminică 8 franci.
Se primumeră la toate oficiile
poștale din țară și din afară
și la dd. colectorii.
Abonamentul pentru Brașov:
a administrațiune, piața mare,
Târgul Inului Nr. 30 etagiu
I.: pe un an 10 fl., pe șase
luni 5 fl., pe trei luni 2 fl. 50 or.
Cu dusul în casă: Pe un an
12 fl., pe șase luni 6 fl., pe trei luni
3 fl. Ună exemplar 5 or. v. a.
sau 16 bani. Atât abonamen
tele cât și inserțiile sunt
a se plăti înainte.

Nr. 41.

Brașov, Luni-Marti, 23 Februarie (7 Martie)

1893.

Ochiri în trecut.

Brașov, 22 Februarie v.

Nu pôte fi nimic mai folositor pentru orientarea în politică, decât de a face câte o ochire în trecut, spre a constata, ce drum am parcurs și cum am îmblat, bine ori rău, până ce am ajuns la punctul, unde ne aflăm în prezent.

Astfel de repriviri în trecut făcând în zilele aceste conducătorii Cehilor și organele lor de publicitate din incidentul importantelor vorbiri ținute în parlamentul austriac cu privire la situațiunea lor și a Boemiei.

De un timp încôce conducătorii cehi laudă ostentativ tactica politică a Maghiarilor față cu tendințele de centralizare austriace, ca să arate cât de mult ar fi putut dobândi și Cehii, dacă ar fi stat pe lângă dreptul public al Boemiei cu aceeași tărie și rezistență, cu care s'au luptat Maghiarii pentru dreptul public al Ungariei.

Maghiarii—dise Dr. Ed. Gregor în vorbirea sa de deunăci—au fost mai cu minte ca Boemii, căci n'au cedat într-o nimic. Dér Cehii n'au avut norocire cu bărbății lor de stat și cu politici lor; ei n'au avut un Deak, Andrassy și Tisza și austriacismul negru-galben intrase mai tare în sângele politicilor lor, decât culorile alb-roșu ale țării boeme.

Cu aceste cuvinte conducătorul ceh a voit să dică, că spiritul, ce a condus pe politici cehi înainte cu trei-șeci de ani, n'a fost spiritul de sine stătător național, că el a fost influențat mai mult ori mai puțin de austriacismul negru-galben, care p'atunci era condus de regimul Schmerling. Cehii au intrat în Reichsrathul austriac

creat de acesta, și acest pas îl consideră ei ađi ca cel mai fatal dintre pasurile întreprinse de politici lor. De trei-șeci de ani—esclamă Gregor—se luptă poporul boem spre a îndrepta acest pas greșit al politicilor săi și spre a scutura jugul în care și-a băgat de bună voie grumazii, dér nu i-a succes până acum...

Intr'o reprivire în presera aniversării faimoșei constituții din 26 Februarie 1861, prin care Schmerling a voit să inaugureze centralismul său germanisator, diarul „Politik” arată cum a fost desavuată politica lui Schmerling de evenimente, cari au dus la catastrofa dela 1866; cum Maghiarii urmând devisei sale: „putem aștepta”, astăzi nu numai și-au dobândit deplina independență constituțională, „ci predomină Austria, care trebuie să jöce după melodia lor și să se subordoneze, interesele voinții lor...” cum în fine și Cehii, pe cari Schmerling îi desconsidera, negându-le dreptul de existență națională, au ajuns a fi un factor puternic, fără de a căruia mulțumire ađi nu se mai pôte cugeta la o consolidare a Austriei...

Aceste repriviri și contemplări ne aduc aminte fără de voie și de multe neajunsuri, ce am trebuit să le suportăm noi Români ardeleni începând dela era lui Schmerling până în ziua de ađi, din cauza pașilor greșiți politici, ce i-am întreprins în acest lung și tristă perioadă.

Dacă se jălucesc Cehii, că n'au avut noroc cu bărbății de stat și politici lor, ce să dicem noi? De unde era să recrutăm noi pe Deacii și Andrași noștri, când abia scăpasem de crunta iobăgiă? Și cum ar fi putut la noi să se desvölte spiritul de sine

stătător național, care pune dreptul și interesul națiunii mai pe sus de orice considerațiune, când birocratismul și austriacismul negru-galben ne copleșise mai rău ca pe Germanii și pe Cehii?

Schmerling învățase pe notabilii noștri—cum îi numiau p'atunci cu predilecțiune—să nu și bată capul cu cestiunile mari de existență, căci acestea, se asigura, aveau să fiă rezolvate toate la împărăția în Viena. Români n'aveau să și bată capul cu ele, numai să aibă răbdare și cu adencă suferinere să aștepte până ce le va sbura porumbul fript în gură.

Töte mergeau la poruncă. Așa intrară și Ardelenii în faimosul Reichsrath, ér după ce n'a mai mers cu acesta, fură înduplecați tot dela Viena, de a face pasul cel mai fatal al politicei noastre ardeleni, intrând în dieta feudală din Clușiu.

Atunci, în fața nemulțumirii și a marelui îngrijiri, ce surprinsese poporul, li-s'a dispoliticeilor noștri, că este dorința și voința Monarchului, ca să nu îngreueze pactul cu Ungaria—și de atunci încôce, ori de câte ori veni o cestiune mare la ordinea zilei, în care națiunea noastră cu mic cu mare trebuia să ia o poziție hotărâtă pentru apărarea existenței sale și a drepturilor sale, se auzi același refren: fiți pe pace, așteptați cu supunere până ce de sus vi-se va face dreptate...

Și această stare de hipnotizare, ce nu se patrivește de loc cu esigențele unei lupte energice constituționale, le-a venit și le vine la socotela adversarilor noștri, căci le dă ocaziunea să dică, că n'am avut voința noastră, n'am fi destul de pătrunși de dreptul nostru, ci am lăsa ca alții să și bată capul pentru noi...

CRONICA POLITICA.

— 22 Februarie.

In 2 Martie s'a ținut ultima ședință a conferenței episcopilor catolici. Primatele a cedită Memorandula privitor la ordinațiunea din Februarie, care a fost subscrisă de toți episcopii și de plenipotențiții episcopilor Samassa, Pavel și Lönhardt. După ce s'a stabilit și textul adresei către Papa, conferența a început să dezbate cestiunea autonomiei. Primatele a prezentat rezultatele lucrărilor de până acum ale comisiunii de 15 și a rugat pe membrii conferenței să și dea părerea. Mai mulți au excepționat ideea de a se baza autonomia pe principiul minorității și s'a hotărât, ca comisiunea de 15 să ridice excepțiunile contra principiului electoral, fiindcă și proiectul episcopului Schlauch nu țineste la alta, decât ca pentru pregătirile organismului autonom să se numească o comisiune, prin ceea ce n'a voit să eschidă sistemul reprezentativ. Cu cestiunea autonomiei nu s'a ocupat mai fundamental conferența, ci a trecut la cestiunea Congruet. In afacerea această primatle a raportat, că mai multe capitlării și ordine călugăresci au răspuns deja la întrebările, ce li s'a pus în privința această. După această conferență a hotărât, să nu discute cestiunea mai departe, fiindcă nu este destul de bine pregătită. S'a hotărât, ca în cestiunea Congruet să se convoce după Pasca conferența specială, în care se va dezbate și afacerea autonomiei. Vaszary închise ședința, după ce s'a primit să se trimită o telegramă de felicitare Papei.

Privitor la Congresul sârbesc se telegrafiază din Carlovăț următoarele cu data de 3 Martie: Comisiunea de 15 a Congresului și-a sfârșit ađi ședințele. Desbaterile ce se continuă de doi ani, și cari au avut de scop, ca biserica sârbescă din Ungaria să se organizeze într'o nouă constituțiune, de astădată s'au încourat. In sensul legii, pentru a se puté modifica statutul actual se recere

FOILETONULU „GAZ TRANS.”

Briganții din Sonnino.

Novelă de Otto Röse.

(4) (Urmare.)

II

Deodată ou păpara, care a fost mântuită de cucerirea lui Cesar, sosi și liniștea în societate. Într-o savanță părea, că certa s'a delaturat.

Filologii se bucurau de liniștea armistițiului. Discușiunea principiară încă nu se aplanase, dér ore pe acest teren nu era posibilă o împăcare? Dér nu se putea aplană vechia certă prin toleranță și prevenire, așa că cei doi amici de studiu să se împreune din nou. Această idee se ivi deodată în ambii savanți, când spârgeau noți. Pentru ce să nu spargă oja tare a dușmăniei și să guste miezul dulce al amicitiei? O dorință comună și sinceră însufleți pe amândoi.

Orbiți! Antica Ate, fatalitatea în forma unui optimism de mistuire, trase un vël pe dinaintea privirilor lor

și-i făcea, ca să nu vedă prăpastie, care îi despărțea. Ei uitară, că între filologii germani nu se face compromis, ci există numai dreptate și nedreptate și că fiecare polemă este dusă până la extrem.

Consilierul școlar nu cunoscă această și când deschise pertractările, esclamă: „Ce noapte minunată de primăveră! Cređi, că ești în toiul verei! Ei, iubite colega, ce diol? Pöte aici în țără să fiă zăpadă în calendele lui Aprilie sau am avut dreptate, când am susținut, că acesta este invențiunea unui călugăr din nord?”

Elă dise aceste provocându-se la un punct din certa lor, căci consilierul declarase de apocrifă o strofă a lui Horatiu, deörece în acesta era vorba de zăpadă și ghiată în calendele lui Aprilie, ceea ce în Italia e lucru ne mai pomenit. Profesorul însă lă combătuse, dicând, că strofa e adevărată. Öre noapte acesta möle din luna lui Martie era un motiv pentru aserțiunea consilierului? Profesorul nu o credea. Dér fiindcă nu voia să reinöpă certa, răspuns numai ou „hm, hm! Așa, așa!” și apoi ridicând paharul dise: „Prosit, d-le co

lega! Să bem pentru o revedere veselă în Italia sudică!”

Acosta însă consilierului nu-i fü de ajuns: elă băt și dise apoi: „Veđi numai, ce verdetă e jurö împrejur.”

„Da, dér până la calendele lui Aprilie se mai pöte schimba vremea.”

Consilierul clatină din cap, ridică degetul și-i răspuns liniștit: „Chiar și atunci strofa ar fi adevărată.” Apoi elă, fără ca să se gândescă, că prin argumentarea păreri sale supără pe contrarul său, încep să esplice construcția versurilor clasice și neclasice. Profesorul curățea portocale și la părere, asculta ou luare aminte. Ținera părechă nu ținea sémă de cei bătăni. Aurelian conversa cu limbușă; elă era vesel și cu spirit, deși cam stângaci și distras. Dacă Lidia îi cerea apă, elă îi turna vin, ér când observa, că e distras, în graba să resturna pahare și sticle și se scusa atât de comic, încöată Lidia trebuia să pufnescă de risă. Ei îi plăceau năsdrăvniile lui Aurelian; scia cauza zăpăcei sale. Conversația între ei trecu dela amintiri vechi la viața din orașele mari, la teatre, literatură, musică și apoi

trecea repede la Italia, țera făgăduinței; peste tot locul se întepiau în comunitate de gusturi și de dorințe. Nu era decât minune, că nu observă discușiunea filologică a părinților lor, până când vocile lor luară un ton amenințător. De trei ori își începuse consilierul argumentarea sa și totdeuna la același punct îl intrerupsese profesorul ou un cuvânt sarcastic, care tăia firul argumentarei. Consilierul se jurase, că va fi liniștit. Resolutul își încep pentru a patra öra deducățiunea sa, ca și înaintea unui școlar lipsit de talent.

Profesorul, care numai în silă asculta repetirile aceste, își descörcase necazul asupra nuilor și merelor și mai udându-și gätul ou vinul de Marino. Apoi intrerups pe consilieru:

„Nu te mai strădui, d-le colega.”

„Nu voesc să asculț?” întrebă consilierul în ton amenințător.

„Acea ce păcătuiesc în contra logiceii, nu se pöte argumenta.”

„Numai cine n'are sentimentul pentru frumșetea poetică pöte să nege teoria mea” fü răspunsul consilierului.

Profesorul voi să răspundă vehem

o majoritate de 2/3. Constituția bisericească primită de partida autonomă, ca bază a desbaterilor speciale în congres, cuprinde în sine și modificarea sistemului electoral, ca adeoă preoțimea să alege deosebită 25 deputați congresuali. Dreptul acesta l'a exercitat neimpiedecată preoțimea sârbă, începând dela 1870. Contra acesta a luat poziția partida liberală a Congresului și nici un mijloc n'a folosit, ca preoțimea să cedeze din dreptul său electoral. În zadar s'a ninsit Dr. N. Maximović să facă a să primi o propunere mijlocitoare în care se dicea, că la compunerea Congresului să se păstreze caracterul conservativ al bisericeii, ca n'a folosită nimic. La sfârșitul patriarohului Branković își exprimă regretul pentru zădărnirea lucrărilor și ședința s'a închis.

*

Capitanul francez I. Molard, din statul major, a scos la lumină un opus intitulat: „Puissance militaire des états de l'Europe“. În acest opus se cere pentru Franța „granița Rinului“. Etă câteva pasaje caracteristice din acest opus: „Rinul nu e un fluviu german, ci e un fluviu de graniță. El împarte Europa vestică în două ținuturi: ținutul francez dela Oceanul Atlantic și până la Rin, regiunea germană dela Rin până la Elba. Pe ambele părți ale acestei granițe locuiesc Galii și Germanii, de 2000 ani adversari cum sunt și astăzi Francezii și Germanii. Noi am fost, suntem și vom fi până la ziua finală de răfuială: dușmani securari! Acesta nu e numai o frază goală ci este constatarea pură a unui adevăr istoric“. Oplul se încheie cu dorința, ca drapelul tricolor al Franței să fie implantat la țintă: *la Rin!*“

*

Pe biroul Senatului belgian s'a depus un curios proiect în contra duelului, de senatorul clerical baron de Coninck. Pedepsele, pe cari le propune baronul sunt următoarele: Pentru provocarea la duel sau acceptarea provocării, 3 luni închisoare și 3000 de franci amendă. Pentru ofense de natură a provoca un duel, 6 luni și 3000 de franci. Pentru duel, fără rănire a adversarilor, un an și 2000 de franci; dacă a rezultat rănire, 3 ani și 6000 de franci, er dacă a rezultat moarte de om, 5 ani și 10,000 de franci amendă. Pedepsele pentru martori vor fi întocmai aceleași ca și pentru combatanți. Redactorul răspunzător al unei gazete, care va publica procesul verbal al unui duel, sau va anunța măcar duelul, va fi pedepsit cu o lună închisoare și 1000 de franci amendă. În casu de reciprocă, pedepsa se îndoesce întotdeauna. — Nu s'a

mentu; Lidia, care abia acum observase, că certa luase o direcțiune periculoasă, îl apucă de braț și ceră, prin cuvinte rugătoare să-l domolească. El o respinse cu asprime: „Taci, până când te voi întreba. Și d-ta, d-le consilier școlar, nu vei face din Y un U“.

„Lucru înspăimântător este, când într'un spirit cuprins de întunerecul medieval nu intră vre-o rață luminoasă a esteticeii!“ răspunse cu indignare consilierul.

Profesorul, a cărui față se roșise în cursul certeii, auzind cuvintele aceste se făcu galben ca pergamentul. „Soi unde vrei să ajungi“, esclamă el, cu o voce, care trăda marea sa iritare,

„M'ai înțelesu pe mine cu „vir obscurus“ din ultimul tratat al d-tale. Da, soi! Dér ai greșit ținta. Inse ceea ce am spus eu în polemia mea pag. 395, în alina a treia, se potrivește pentru d-ta: Cine elimină după caprițiu strofele clasice, este un șarlatan filologic!“

Profesorul se ridică în picioare și își întinse mâna sa ososă, ca și când ar blestema — „da, un șarlatan filologic!“ duse el cu putere.

terminată încă: Cei condamnați pentru duel vor fi esoluși pentru un an dela ori ce funcțiuni civile sau militare; ei nu vor fi nici eligibili în decursul acestui an. Proiectul se va discuta în ședința Senatului belgianu dela 9 Martie.

SCRILE ȚILEI.

— 22 Februarie.

Terorisările continuă. Sub titlul acesta scrie „Luminătorul“: Din nou avem scrii, cari ne întaresă în credința, că și în comitatul Timișului, sub conducerea actuală, bărbații de carte români, mai ales însă aceia, cari nu și renegă simțimintele și au inimă pentru binele poporului sunt espusi celor mai mârșave persecuțiuni și terorisări sistematice. După ce au cam curățit toate satele românești de notari români și au băgat teroarea în cei vr'o doi, trei, cari au rămas, ca prin minune au luat la gona pe alți fruntași ai poporului. Un bărbat de depină încredere al partidului nostru național ne scriă, că zilele aceste s'a întâmplată călcarea de casă judecătorească la preotul din Chiseteu, la protopresbiterul din Belinți și la alții, cântându și investigându după „Replika“ și „Römische Revue“.

— x —

Perchisițiune domiciliară. Ni se comunică, că în ziua de 26 Februarie n. c. s'a făcut o perchisițiune domiciliară la locuința d-lui parohu Puianu din Doboli inferior, în comitatul Treisoanelor. Perchisițiunea s'a făcut în timpul nopții. După ce inserase bine, primăria comunală năvăli asupra casei preotului declarându, că e trimisă să facă perchisițiune în cauza Memorandului și a Repliei, eventual și în cauza altor scrieri de felul acestora. Au ceretată pretinderea, d'er n'au aflată nimic. Se dice, că la urdirea acestei ticăloșe și miserabile manevre ungurești ar fi contribuit însuși învățătorul dela școala română din Doboli, care înaintea dușmanilor noștri ar juca rolul de trădător față de școala și biserica română. — Asemeni unelte miserabile n'ar trebui suferite nici un moment. În nise comune atât de espuse și maghiarizate, precum este Doboli inferior, ar trebui mai mult ca ori unde, să fie pus învățământul nostru confesional în mâna unor învățători câtă se pôte de bravi și forțe de caracter, ca la casu contrar poporul își pôte perde forțe ușor și caracterul confesional, precum și-a perdit limba.

— x —

Ministerul român de instrucțiune, voindu să exerciteze un control mai serios asupra tinerilor români, cari își fac studiile în străinătate, și mai cu seamă asupra bursierilor statului, a intervenit la ministerul de externe, ca acesta, prin intermediul legațiunilor române, să obțină dela rectoratele și decanatele facultăților din străinătate cu-

noscințe esacte asupra modului frecenței cursurilor și trecerii examenelor. Legațiunea română din Paris a și trimis raportul său, cuprinzându adresele vice rectorului Academiei din Paris, d. Octave Gréard, a decanului facultății de medicină din Montpellier și a provisorilor diferitelor licee din Paris.

— x —

Ședința publică a studenților români, ce s'a dat er în sala cea mare a gimnasiului nostru de aici, a fost oeretată de un public forțe numeros, atâtă dame, câtă și bărbați. În locul conducătorului societății de lectură, care era bolnav, ședința a fost deschisă de d-l director gimnasialu Ip. Ilasievici. Urmă apoi esecutarea programului. D-nii I. Maxim și Oct. Vasă, studenți în cl. VIII gimnasială, declamară câte-o poezie, cu multă vervă și cu efect. Interesantă a fost studiul d-lui I. Pricu, studentu de cl. III comerțială, asupra poeziei „Ana Dómna“, de V. Alexandri, pe care o analiză cu minuțiositate. Interpretarea poeziei a fost forțe nimerită. Multă aplaudăți au fost și d-nii: A. Lemenyi și N. Dima. stud. de cl. VII gimn., cari esecutară pe violină frumoșă idila „Visul păstorii“, de Labitzky, acompaniați la pianu de d-l A. Popu, stud. de cl. VIII gimnas. Afară de acestea se esecutară și trei coruri bărbătesci, sub desoinca conducere a d-lui profesor de muzică N. Popoviciu. În total, succesul moral al producțiunii a fost multămitor și nu mai puțin multămitor a fost, de sigur, și cel materialu

— x —

În contra alegerei de membri comitatensii, ce s'a săvârșit la 20 Febr. n. c. în cercul electoral al Sângeorgiului român, și care s'a terminat cu o frumoșă isbândă pe partea Românilor, după cum ni-se scrie acum, Ungurii din Rodna vechiă din nou au înaintat protestu, oerând anularea ei pe temelul ridicul, că în unele bilete de votare ale Românilor s'a însemnat numai numele și porecla, er nu și locuința candidatului. Dacă și acestu pretext ridicul și nedemn va fi luat în considerațiune, va trebui să se facă o a treia alegere. Nu ne îndoim însă, că Români și în acestu casu își vor dovedi superioritatea lor față de lipicerile jidano-maghiare.

— x —

Ministru la Roma. D. Esarcu, ministru la România pe lângă guvernul Italiei, și-a dat dimisia din această funcțiune. D. Al. Em. Lihovari, actualu secretar general al ministerului de externe, a fost numit ministru în locul d-lui Exarcu.

— x —

În contra proiectului Home rule. Se telegrafiază din Londra, că în Belfast s'a ținut în 3 Martie un mare meetingu convocat de francmasoni orangești, la care au luat parte peste 5000 persoane. Kane, într'o vorbire infocată, a spus, că proiectul home-rule este o capitulațiune și o amăgire. Adunarea a făcut jurământu sârbătorescu, ca nici odată nu se va supune unui parlamentu din Dublin. Kane își sfârșit stfelu cuvântarea: „În numele bărbaților lui Ulster și a libertății, etă ca sfârșit în bucați proiectul home-rule“. Mulțimea privea cu bucuria acesta, er mai târziu a ars în locu publicu portretele lui Gladstone și Morley.

— x —

D-l Vintilă Rosetti, actualu director al diarului „Românul“ din București, se va retrage dela direcțiunea acestui diar, — dice „Timpul“ — pentru a se consacra cu totul publicării scrierilor părintelui său C. A. Rosetti, mamei sale Maria Rosetti și fratelui său Miroea Rosetti. Diarul va fi condus de actualii săi colaboratori.

— x —

Distincțiune. Regele Carol a conferit cardinalului Rampolla, ministru-secretar de Statu al Papei, marea cruce a ordinului „Steaua României.“

— x —

Sericicultura în România. În dorința de a vedé răspândită câtă de multă în țera crescerea gândacilor de mătase,

ministerul român de agricultură, industrie, comerț și domenii, în anul acesta ca și în anii trecuți, a comandat în Italia o cantitate de 1500 grame sământă de gândaci de mătase de o calitate superioară, care produce gogoși de varietăți albe. Sământă se va primi pe la sfârșitul lunii Februarie și se va distribui cultivatorilor gratuitu în urma unei cereri și cu obligațiune numai de a restitui la începutul lunii Iulie a. c. aceeași cantitate din aceea ce va obținé prin cultura celei ce primese, arătându și rezultatele, ce au obținut.

— x —

† Madame Grevy, văduva fostului președinte al republicii franceze, Iules Grevy, a răposat în zilele trecute la Paris, lăsându o avere de 6 milioane. Răposata a fost fiica unui tăbăcar și veni la 1848 în Paris, unde făcu cunosciința cu Iules Grevy. Sărăcia amândurora nu le permise, ca să se căsătorească îndată. Aceasta se întâmplă după 10 ani, când Grevy devenise un politician cunoscut. În Elisée d-na Grevy trăia forțe retrasă. Se vorbește, că nu cunosea numele câtorva miniștri.

— x —

Bacilul colericu în ghiță. „Neue Freie Presse“ scrie următoarele: „Gazeta Germaniei de Nord“ scrie: În ultimul timp s'a discutat de câtră multă întreținerea de ghiță din apele infiltrate de germenele cholerei trebuie considerată ca molipsitoare și dacă se pôte întrebuința fără grijă pentru usul menajului? La acesta se pôte răspunde, că comisiunea de coleră, formată din sinul consiliului sanitaru imperialu, s'a ocupat deja de această chestiune în Octomvre anul trecut și, besat pe esperiențele științifice de până acum, după cari bacilul colericu nu mōre în apă pe dată ce înghițată, ci din contra viețuesce încă mai multă timp în ghiță, s'a exprimat în sensul, că se recomandă multă băgare de seamă la întrebuințarea ghiței scōșă din ape infecte sau suspute ca infectate! După părerea comisiunii trebuie să ne ferimă mai cu seamă de a pune în contactu directu cu alimente și beuturi.

Ni-se trimite spre publicare următoarea

Convocare. Subscriși convocăm prin acesta pe toți alegătorii disticti români din cercul electoral al S. Sebeșului la o Adunare publică, ce se va ține Joi în 25 Februarie v. (9 Martie n.) a. c. la 5 ore p. m. în localul la „Leul de aur“.

Ordinea de zi:

1. Deschiderea și constituirea adunării.
2. Discușiunea asupra proiectelor de lege bisericești: recepțiunea Evreilor, introducerea matriculelor de stat și a căsătoriei civile.
3. Alegerea comitetului cercualu electoralu pe un nou periodu.
4. Închiderea adunării.

S. Sebeș în 18 Februarie v. (2 Martie n.) 1898.

I. Drocu, Alexandru Dobrescu,
protop. v-protop.
Isidoru Blaga, Dr. Pompiliu Isacu,
preot. Dr. Ioan Elekesiu. Z. Murășanu.

Adunarea din Sibiu.

Sibiu, 3 Martie st. n.

(Cor. part. a „Gaz. Trans.“)

Onorată Redacțiune! Findo mișcarea pornită la noi contra programului bisericescu politicu al stăpânirii ungurești s'a început în acestu ceru, scotut, că este de însemnătate ca publicul mare să cunoscă rezoluțiunile aduse în meetingul nostru oeretat de peste 700 de alegători din cercurile electorale ale Sibiului și Noicului.

Până a nu le reproduce aceste vă schițez în scurtu decursul adunării, care s'a început cu o vorbire de deschidere a păr. protopopu I. Papiu, care a recapitulat pe scurtu considerațiunile, ce ni-se impun față cu viitorile proiecte de lege referitoare la recepțiunea Evreilor, căsătoria civilă și introducerea matriculelor de stat. În legătură a ară-

(Va urma.)

tată convența ce există între Talmud și Evangeliă, n'a întrelăsată însă a accentua punctul de vedere al creștinismului, care *chiar și pe dușmanul său iubesc și punctul de vedere al programelor noastre politice, cari toate au mănecău din principiile: egalitate, libertate și frățietate. Cătu pentru oăștoria civilă și matricule a accentuată tendența șovinismului, ce vrea să folosescă aceste mijloce pentru a delătura caracterul poliglot al statului nostru și pentru acest scop încercă pe această cale a nulifica influența clerului asupra mirenilor și încrederea reciprocă între popor și fireștii săi conducători. Vorbirea a fostă viu și desă aplaudată, mai alesă, când a resuscitată persecuțiunea criminală ce o suferise în Deva din incidentul unui asemenea meeting.*

După vorbirea de deschidere a urmată constituirea și s'au proclamată președinți: protopii I. Papiu și I. V. Russu, ăr notari: Dr. I. Grecu și Dr. Amos Frăncu. Cuvântul întâiu l'a luat d lă prof. D. Comșa pentru a presenta ună esposeu ținută în stilă populară asupra obiectelor puse la ordinea zilei, care a oulminat în deducțiunea, că resuscitând toate persecuțiunile, ce le îndurăm de când cu ăra poreolită constituțională, aceste proiecte de legi suntă o nouă încercare, pentru a ne demoralisa poporul, a desmoșteni preoțimea și a mână națiunea română în mrejele șovinismului unguresc. O încercare această, care ne impune, ca să protestăm în contra acestor proiecte.

Abia sfârșit discursul, între aprobările mulțimii, a rostită cunoscutul nostru orator bisericesc d-lă Z. Boiu un discurs, în care a lămurită *cestiunile matriculelor și a căștoriei civile* din punctul de vedere al dogmei și moralei creștinesc și a trasă atențiunea stăpânitorilor noștri la axioma: „Inchideți bisericile și se voră umplea temnițele”.

Sub impresiunea acestei vorbiri s'a ridicat d lă I. Cloaje din Boița, care a reconsiderată proiectele pentru matricule și căștoria din punctul de vedere financiar, arătând, că bugetul statului se va îngreuna în detrimentul țerii și cu cheltuelile acestor instituțiuni păgubitoare adevăratului interes al patriei și națiunii românesc și a trasă concludsiunea, că în mâinile sfintelor noastre biserică voră fi mai bine conservate și interesele statului și ale contribuitorilor și a sfârșit prin a recomanda protestul.

După aceste d-lă I. Moldovană, parochă ală Mochrichului a reconsiderată cestiunea din punct de vedere special politic și a ridicată deplină vclul ce a opere tendințele politice de stat de a paralisa prin matricule și oăștoria civilă, influența bisericilor noastre naționale asupra vieții familiare și a-o face accesibilă utopiei maghiarismului. Și în consecință a propus, și adunarea a votat în unanimitate următoarea:

RESOLUȚIUNE:

„Considerând, că prin introducerea matriculelor civile se intenționează nu atât îmbunătățiri în purtarea respectivelor registre, ci mai alesă schimonosirea și maghiarisarea numelor, reduce rea venitorilor stolare și a influenței preoțesc, cum și vclita tendință de a potența ingerința stăpânirii maghiare asupra clerului și a poporului nostru peste tot;

Considerând în fine, că căștoria civilă este de natură a șgudui aședămitelile și chiar dogmele bisericei noastre, ținândă moravurile străbune și sentimentele evlaviei înăscute poporului nostru, înlesnindă conviețuirile nelegiuite și în desfrău, dărpănândă vađa clerului nostru și cășuându-i pagube materiale însemnate, etc. —:

alegătorii dietal români din cerourile administrative Sibiu și Noerich a comitatului Sibiu, întruniți la Sibiu în Adunarea publică din 19 Februarie st. v.,

protesteză sərbătoreșca și unanim în contra proiectelor de lege religioare”.

Enunțându-se primirea acestei rezoluțiuni a cerută cuvântul șeranului din Nochvich, Dionisiu Ganea și a șisă, că alegătorii români suntă gata să urmeze vocea conducătorilor, a preoților și a inteligenței mirene românesc, apoi a accentuată lealitatea față cu Majestatea Sa Domnitorul nostru.

La auclul numelui Monarchului nostru, președintele a propusă trimiterea unei depeșe la adresa Maj. Sale, prin care se accentuează omagiile și supunerea neclintită a alegătorilor întruniți pentru apărarea intereselor loră primejdite.

După ce această telegramă s'a espedată imediată, președintele I. Papiu, în numele convocatorilor și a biroului, mulțumescă pentru perfectă ordine și armoniă observată în totă decursul adunării.

Ședința s'a ridicat la 12^{1/2} a. m. Raportorul.

In cestiunea răscumpărării regaliilor.

Deva, 5 Mărșor 1893.

D-le Redactor! Precum v'am raportat, Congregațiunea comitatului Huniădorei, ținută în Deva la 20 și 21 Octomvre a. tr., a respinsă petițiunea în *causa despăgubirii regaliilor* (dreptul trei-lurari) a foștilor urbanaliști și a foștilor grănițeri, din mai multe comune din comitat, țiendă, că nu administrațiunea este competentă a decide în *causa aceasta*.

Decisiunea administratorilor noștri sună astfelu:

ESTRASĂ

din protocolul ședinței generale ordinare de toamnă a comisiunei administrative a comitatului Huniădorei, ținută în 20 și 21 Octomvre 1892, în Deva.

S'a pertactat petiția foștilor urbanaliști din comunele Birseu, Ilia-mureșiană, Șiaulesc, Biscarea, Vormaga, Gura Dobra și a foștilor grănițeri din Veșel, predată prin avocatul Franciscu Hossu, în cestiunea despăgubirii regaliilor, și în legătură cu această propunerea a lui Franciscu Hossu, totă în această afacere.

După ce au vorbită mai mulți și după o desbatere mai îndelungată, avându-se în vedere, că petiția așternută precum și propunerea ce este în legătură esențială și dependentă de această, petiția, se potă considera ca rezolvate pe baza decisiunei judeoătoresc valabilă, ăr de altă parte, tractândă o cestiune curată de drept, care stă sub decisiunea judecătoreșcă — adunarea generală a comisiunei administrative nu potă să se amestece, cu atâtă mai puțină este îndreptățită, în ceroul șeu de competență, a lua dispozițiuni în această afacere; fiindcă în înțelesul § 26 a art. de lege XXII din 1886 autoritatea administrativă numai atunci se potă amesteca în afacerile interne comunale, când însăși reprezentanța comunală cere și are lipsă de întervenirea ei, șeu când interesele siguranței publice pretndă această.

Abstragându delă această, după ce, pe baza decisiunei de sub Nr. 51 adusă în ședința dela 13 Ianuarie 1891 a Curiei regesc, s'a enunțat, că despre sumele de despăgubire după dreptul de oășmărită ală foștilor jobagi trebuie să se facă obligațiuni și acestea nu se potă da decâtă comunelor politice organizate de țd, față cu această decisiune a Curiei, adunarea generală nu potă să-pună de țintă și problemă, ca pe comunele de sub inspecțiunea și controla sa să le îndrumeze a-și preda, ori a renunța la averea și drepturile loră câștigate pe cale legală. (??—Red.)

În urma această adunarea generală decide, ca să trecă la ordinea zilei peste petiția și propunerea lui Franciscu Hossu și să i-le dea înderăt.

Contra acestei decisiuni, d-nul F. Hossu Longin, avocatul pretenților, a insinuată următoarea apelațiune, care

în limbă română s'a înaintată ministrului unguresc de interne:

Onorabile Domnule Vice-comite! Nemulțămiiți cu decisiul Onorab. Congregațiunii din 20 și 21 Octomvre a. c. nr. 213 din 1893 cong., adusă în urma petițiunei noastre de sub nr. 11,369 din 1892 v. c., alăturată aic cu toate anecdotele sub %, în termină legală insinuămă

Apelațiune

și o motivămă cu următoarele:

Este nemotivată decisiunea Onor. Congregațiunii, prin care se declară de necompetentă a pertracta în merită petițiunea noastră, pentru-oă:

Spiritul și intențiunea legii de municipalitate, precum și nenumăratele ordinațiuni ministeriale și praca îndelungată pe terenul vieții noastre publice, pe terenul administrațiunei nu dovedescă alta; decâtă Congregațiunea are în prima liniă dreptul și datorința de a supraveghia și a vindeca toate relele, nedreptățile și greșelile, ce se observă în viața publică a unui comitat.

Congregațiunea este stăpânul celă prudent și drept, care controlază fără patimă și cu părintescă îngrijire întregă organismul administrativ, și totă ea este chemată și datore a întinde mână de ajutoră a celor, cari în casuri de nevoi și când li-se face vclită nedreptate, se adresază către dănsa.

Congregațiunea, ca ună foră matură, este ochiul de Argus ală vieții noastre publice, și prin urmare nu-i este iertată a nu căuta la cei ce-i ceră ajutorul.

Au nu Congregațiunea este intermediatorul organelor constituționale cu guvernul? și nu ea potă totă răspunderea pentru cele mai esențiale, precum și pentru cele mai neînsemnate acte publice în sfera administrațiunei? Au nu ea este controlorul tuturor organelor administrative? și nu ea este răspundătoare de toate pagubele și incorectitățile, ce se potă ivi pe terenul administrațiunei? Au nu Congregațiunea ține în evidență toate averile publice comune din comitat și nu ea ăre decide asupra veniturilor și a sarcinelor publice din întreg comitatul?

Și deoă toate acestea suntă adevărate, ăre nu Congregațiunea este competentă a scruta, decâtă plânsorea a sute și mii de cetățeni ai comitatului este fundată șeu ba, mai alesă atunci, când inși-și conducătorii comitatului vedă bine, că petenților li-s'a făcută mare nedreptate? (Va urma.)

Mulțămiiță publică*).

Ne ținemă de plăcută datoriă a aduce la cunoscința publicului, pe lângă cele mai călduroșe mulțămiițe, numele generoșilor domni și domne, cari au suprasolvit și respective răscumpărată biletele de onore cu ocașiunea „Concertului română împreunată cu balu” din Clușiu, arangiată în 9 Februarie n., pentru ajutorarea tinerilor universitari lipsiți de mijloce.

În șera balului au suprasolvit d-nii Dr. Grea, Silași prof. de univ. emer. 1 fl. Ștef. Galea secr. 2 fl. D-na Livia Șandor 1 fl. Ioană Mezei jude de tablă 2 fl. Ioană Bereș funoș. 1 fl. N. N. 1 fl. Alesiu Popp. adv. 1 fl. Emericu Popu adv. 1 fl. Dr. G. Ilea adv. 1 fl. D-șora Elena Mica 1 fl. Ioană Laslo protopop 1 fl. Emilu Popu stud. med. 1 fl. Ioană Dolianu stud. jur. 2 fl. Vasile Podoba preot 1 fl. Vasile Dumbravă not. comit. 1 fl. Danilă Moldovan 3 fl. Aug. Munteau adv. Deșu 1 fl. Ioană R. Chereșu can. de adv. Deșu 2 fl. Petru Keoskeșu teol. abs. 1 fl. D-na Ludovică Ciato advocatășă 2 fl. — (Blașu)

— Biletele de onore și-leau rescumpărată ilustritatea sa d-lă Ioană Mețianu episcopu cu 8 fl. Ilustr. sa d-lă I. Szabo

* Diarele române suntă rugate a reproduce această mulțămiiță dănilcă.

episc. 5 fl. Il. D. Iosifă Popu jude d curiă 5 fl. George Popu de Basesc 18 fl. Dr. Teodoru Mihali adv. 17 fl. Eug. de Berzelli preș. tabl. reg. 5 fl. Vas. Hosszu jude de tabl. 5 fl. Dr. A. Koch prof. de univ. 2 fl. Dr. A. Genersich 5 fl. Brteniu Sarkadi canonicu 5 fl. Emanuilă Unguriană adv. 5 fl.

Am primită oferte maritimose pentru scopul umană dela D-nii:

Ioană Ciocană direct. 2 fl. Simeonă Popelea 3 fl. Ioană Baci 2 fl. B. Rosenberger de Gyalu 2 fl. Teofilă Dragomir 1 fl. Ioană Ch. Dragomir 1 fl. Ioană Petrică protopop 2 fl. Voicu Hamsea protopop 3 fl. Dr. Ioană Nichita adv. 3 fl.

Din colectele espedate am primită următoarele:

Cu lista nr. 170, colectantă dlă Simeonă Tanco preot în Monor, au contribuită D-nii, Petru Tanco 2 fl. Isidoru Titieni 1 fl. Ieremie Tahis 1 fl. Ignățu Seni 1 fl. Vas. Onigașu 1 fl. George Todoran 1 fl. Simionă Tanco 1 fl. Mihailă Puntea 50 cr., Dumitru Moldovan 1 fl. Teodoru Tanco 1 fl. Besană Simion 1 fl. Octaviană Harșan 1 fl. Elie Ciucea 50 cr., Romulă Ciucea 30 cr., A. Deacu 1 fl. Suma 14 fl. 30 cr.

(Va urma.)

Sciri telegrafice.

Budapesta, 5 Martie. În ședința de ieri a dietei, deputatul Toma Pechy, vorbindă la cestiunea libertății cetățenescă dise, că Maghiarii, cari trăiesc în familia de popore străine și mari, *nici-odată nu trebuie să se credă capabili de a susține Ungaria, contândă numai la numărul loră.* Maghiarilor, continuă Pechy, le trebuiesc alți factori pentru această, ăr ună astfel de factor este, când fiă-cine recunosce despre Ungaria, că în ea există adevărată libertate. Aceasta însă nu există, căci Maghiarii, ca și alte popore, nu știu să fiă adevărate modele de libertate și ei progresază în direcția doctrinarismului.

Budapesta 5 Martie. În clubul partidei guvernamentale s'a discutată cestiunea autonomiei catolice și s'a decis, ca guvernul să fiă însărcinată a dobândi dela Majestatea Sa, ca pentru înființarea autonomiei catolice, să dea învoirea de a se întruni cătu mai curendă comitetul de organizare.

DIVERSE.

Întrecerea în șbor înătre albine și porumbei. Ună agricultoră din Westfalia a pusă rămășag, oă 12 albine, căroră li-s'ar da drumul la o depărtare de 5 chilometri de stupii loră, ără sosi înderăt în același timp, ca și 12 porumbei lăsați dela aceeași distanță. Cea dintăiu albină s'a întorsă la stup cu ună șfertă de minută mai curendă decâtă primulă porumbelă la oășulia lui. Trei alte albine sosiră înaintea porumbelului ală doilea și restulă celor două grupuri urmară alternativ. Albinele bătuseră pe porumbei.

Ună mare distrugătoră de șerpi. La Scranton, în Pensilvania, trăescă ună bătrân de 65 ani, înaltă de 6 urme, anume Goodrih, care a ucis în viața lui nu mai puțină de 3000 șerpi cu olopoței. Vocațiunea de distrugătoră de șerpi cu olopoței i-a venit așa că mână-sa suferea de ună canceră la față oare, după șpusele unui bătrân medicu indian, putea să se vindece numai cu uleișu estrasă din reptilele de care e vorba. Dăr acestă uleișu costă enormă și de altfel nu se potă găsi decâtă cu mare greutate la specialiști; Goodrih a creclută mai practicu să-și procure directă materia primă, și astfel s'a făcută omorătoră de șerpi din dragoste firăscă.

Proprietar Dr. Aurel Mureșanu.
Redactor responsabil: Gregoriu Malor.

Cursul pieței Brașov

din 6 Februarie st. n. 1893.

Table with exchange rates for various currencies and goods like Banconote românești, Argint românești, etc.

Table with exchange rates for Napoleon-d'or, Mărci 100 imp. germane, Londra 10 Livres sterlinge.

Casă de vânzare. Casa Nr. 4 de sub șirul cetățuie, cu o grădină mare, este de vânzare.

Priveștiștea cea mai frumoasă spre oraș și giur. Informațiuni: Strada lungă 49,1-3. Nr. 22 etajiu I.



Anunțuri

(insertiuni și reclame)

Sunt a se adresa subscrișei administrațiunii. In casul publicării unui anunț mai mult de odată se face scădemânt, care crește cu cât publicarea se face mai de multe-ori.

Administrațiunea

„GAZETEI TRANSILVANIEI.“



ABONAMENTE

„GAZETA TRANSILVANIEI“

Prețul abonamentului este:

Pentru Austro-Ungaria:

Table with subscription rates for Austro-Ungaria: Pe trei luni, Pe șese luni, Pe un an.

Pentru România și străinătate:

Table with subscription rates for Romania and abroad: Pe trei luni, Pe șese luni, Pe un an.

Abonamente la numerele cu data de Duminică.

Pentru Austro-Ungaria:

Table with subscription rates for Austro-Ungaria on Sundays: Pe an, Pe șese luni, Pe trei luni.

Pentru România și străinătate:

Table with subscription rates for Romania and abroad on Sundays: Pe an, Pe șese luni, Pe trei luni.

Abonamentele se fac mai ușor și mai repede prin mandate poștale.

Domnii, cari se vor abona din nou, să binevoiescă a scrie adresa lămurită și a arăta și poșta ultimă.

Administrațiunea „Gazetei Transilvaniei.“

Mersul trenurilor

pe liniile orientale ale căii ferate de stat r. u. valabil din 1 Octomvre 1892.

Large table with train schedules for various routes including Budapesta-Predeal, Predeal-Budapesta, B.-Pesta-Arad, etc.

Nota: Numerii încadrați cu linii gróse însemnăză orele de noapte.